

Nynäshamns Naturskolas verksamhetsberättelse för 2007

Inledning

Naturskolan startade 1988 och lokalerna ligger ute på Sjöudden vid sjön Muskan i Ösmo. Naturskolan tar emot barn/elever från 4 års ålder upp till 16 år. Naturskola är inte en plats utan ett arbetssätt som bygger på utomhuspedagogik. Skolklasserna har Naturskola en gång per läsår. Då bedrivs det ett undersökande arbetssätt kring olika teman. Inför varje Naturskoledag förbereds klassen av sin lärare, därpå sker efterarbete på hemskolan. Varje årskurs har sitt eget tema t.ex., småkryp i skogsbacken, sinnena, forntida tekniker, vinterekologi och inventering i Alhagens våtmark. *Genom att på ett tidigt stadium vara ute mycket i naturen grundläggs en känsla för naturen, det i sin tur ger en grund att förstå våra miljöproblem.*

Anställda

Under året var Mats Wejdmark anställd 100% som chef för Naturskolan. Robert Lättman-Masch var anställd 100 % som naturskolelärare förutom två veckors föräldraledighet under hösten.

Praktiserande

Under vårterminen praktiserade Agnes från Gymnasiesär en dag i veckan. Lärarkandidaten Helena praktiserade under tio veckor på Naturskolan under våren. I december började Dennis från Gymnasiesär att praktisera en dag i veckan.

Klasser

Klasserna kommer till Naturskolan en gång per läsår. Antalet syns nedan.

Tid	Antal klasser/grupper	Antal elever/barn
Vårtermin 2007	40 st	Ca 1000
Hösttermin 2007	40 st	Ca 1000
Totalt	80 st	Ca 2000

Antalet grupper är lägre än normalt då ett antal klasser flyttats till vt 2008 och vissa klasser fick ställas in p.g.a. sjukdom.

Följande teman gällde för de olika årskurserna

2-5 år	Småkryp i vatten, ekorren
6-år	Hitta Vilse (Stora Vika, Kyrkskolan, Sunnerby)
Åk 1	Småkryp i skogsbacken, mossor och lavar (Fagervik 1-3)
Åk 2	Sinnena
Åk 3	Forntida tekniker
Åk 4	Vinterekologi
Åk 5	Elden (nytt för i år)
Åk 6	Livet i Alhagens våtmark,
Åk 9	Kvävets väg genom en våtmark
Grundsär 1-6 + 7-9	Småkryp
Hammarhagen	Småkryp i vatten + sinnena
Raketen	Väsenvandring

Elden

Februari 2007 började vi ta emot alla 4:or i kommunen. Detta var ett direkt svar på de utvärderingar som vi gör, dels med lärare varje gång de besöker Naturskolan med sin klass men framförallt den stora utvärdering som vi gör vart femte år. Utvärderingen 2006 visade nämligen att lärare i år 4 var missnöjda med att inte få komma till Naturskolan med sina klasser. Därför kommer nu 4:orna under temat vinterekologi och 5:orna under det nya temat; elden. I den kommande boken beskrivs det nya temat såhär:

”Elden har under alla tider skrämt människan samtidigt som hon har varit beroende av den. Elden är människans vän så länge hon har kontroll över den och först när hon förlorar kontrollen kan den bli livsfarlig. Idag har vi till stor del tappat kontakten med elden i vår vardag men kvar finns fascinationen och nyfikenheten. Många bränder idag beror på barns och ungdomars lek med eld vilket bottnar i nyfikenhet på elden som fenomen.

Syftet med detta eldtema är att stilla nyfikenheten (utan att döda den) kring elden, sprida förståelse om riskerna med elden men också att sprida kunskap om hur man på ett kontrollerat sätt kan glädjas åt den värme och det ljus som elden ger. Elden är en pedagogisk tillgång där man kan samlas och fokusera på en gemensam uppgift. Vid lägerelden kan sagan och dikten få nytt liv, diskussioner få nytt bränsle och den stigande varmluften kan få eftertanken att lyfta och ge nya perspektiv.”

Temat har visat sig vara en mycket bra samarbetsövning där grupperna ställs på prov i kylan. Det krävs att de samarbetar, hushåller med materiel och planerar sitt arbete.

Elever från Vanstaskolan med vedlager, elev från Viaskolan blåser liv i elden och elever från Svanis värmer händerna efter att äntligen ha fått upp eld.

Kurser

Följande kurser har arrangerats av Naturskolan under året.

Vårtermin 2007			Hösttermin 2007		
Kurs	Kurslängd	Antal deltagare	Kurs	Kurslängd	Antal deltagare
Nyckelpigans äventyr (Först ute sen IT)	2 x 1 dag	9	Slovenien	3 x 1 dag	80
Nyckelpigans äventyr (Först ute sen IT)	2 x 1 dag	4	Utematte Ute är inne-konferens	2 x 2 tim	2 x 30
Utematte fsk Viaskolan	2 tim	13	Utematte LUG Naturskolan	3 tim	29
Utomhuspedagogik Föreläsning	1 tim	300	Utematte Bomersvik	3 tim	30
Utematte f-5 Gröndal	2 tim	14	Utematte fsk Haninge	3 tim	30
			Språk ute och samarbetsövningar Tullinge	1 dag	28
			Photo Filtre Sunnerby	2 x 2 tim	16
			Utematte fsk Uppsala	1 dag	40
			Utomhuspedagogik Föreläsning. Skansen	1 tim	40
			Småkryp Botkyrkalärare	1 dag	30
			Småkryp Fältbiologer	2 tim	25
Totalt	4,5 dagar	340 st	Totalt	9,5 dagar	408 st

Samarbetsövningar i Tullinge och Nyckelpigans äventyr med digital dokumentation ute vid Naturskolan.

Utveckling av teman, läromedel och kurser

Utomhusmatematik

2002 föddes idén om att göra ett pedagogiskt häfte med inriktning på utomhuspedagogik och **de tre kärnämnen**. Tre naturskolor, Uppsalas, Nynäshamns och Faluns, beslutade sig för ett samarbete och att matematik blev det första kärnämnet som skulle få en utomhuspedagogisk inriktning.

På senhösten 2005 kom boken på 135 sidor ut med titeln ”Att lära in matematik ute”. I boken presenteras ett stort antal utomhusövningar sorterade under **uppnåendemålen inom matematik för årskurs 5 och 9**. Fram till december 2007 har boken sålts i nästan 15000 ex.

Under hösten 2005 påbörjades ett nytt bokprojekt. Nynäshamns Naturskola påbörjade tillsammans med Uppsala och Falu Naturskola samt naturpedagogerna Gerd Strandberg (Uppsala) och Torsten Kjellande (SLU, Öland) skriva en utomhusmatematikbok för förskolan. Under våren 2007 avslutades arbetet med boken. Efter förseningar på tryckeriet släpptes boken december 2007. Då var redan 800 ex sålda.

Utomhuspedagogisk temabok

Under våren 2005 påbörjades arbetet med att skriva en handledning med utgångspunkt från Naturskolans olika teman som erbjuds klasserna i kommunen. Efter presentation av tre häften med tre olika teman för Ljungbergsfonden beslöts att de ville stödja arbetet med en bok om alla Nynäshamns Naturskolas teman. Ljungbergsfonden är en utbildningsfond satsar på utomhuspedagogik och andra aktiviteter som stöder ökad rörelse hos barn och ungdom. Under hösten 2007 avslutades arbetet med boken och planerat tid för leverans från tryckeri är februari 2008.

Utomhusengelska

Under året släpptes ytterligare en bok i serien ”Att lära in ute” dock utan Nynäshamns Naturskolas medverkan. Lotta Carlegård från Falun har skrivit boken. Med utgångspunkt från boken planerades den nya kursdagen ”språk utomhus” där utomhusengelska blandas med utomhussvenska och utomhusmatematik d.v.s. de tre kärnämnen.

Utomhussvenska

I november träffades det nya nätverket för utomhussvenska. Nynäshamns Naturskola har, på grund av erfarenheten från arbetet med de tidigare böckerna, blivit sammankallande i nätverket och organiserar arbetet med en kommande bok. Gruppen består av utomhuspedagoger från Nynäshamns Naturskola, Älvkarleby, Nyköping, Uddevalla, Skärholmen, Södertälje, och Lund. Boken är beräknad att släppas tidigast december 2009.

Skolforum

Robert var med en dag på Skolforum tillsammans med Naturskoleföreningens ordförande för att visa upp böckerna i serien ”Att lära in ute”.

Filmproduktion

Produktionsbolaget Prospericon producerar ett antal filmer om utomhuspedagogik. Filmerna ska läggas på websidan www.utomhuspedagogik.se och på ca 40 st DVD för spridning runt om i Sverige som reklam för utomhuspedagogik och de böcker som släppts (t.ex. att lära in matematik ute). Det är Ljungbergsfonden som är en utbildningsfond som finansierar filmerna.

Nätverk

Naturskolan driver nätverk inom skola och förskola för att stimulera arbete för en hållbar utveckling inom kommunen. Skolan har 14 *miljögruppsrepresentanter* och förskolan har 20 *miljöombud*. Följande möten har ägt rum under året. På dessa möten får Naturskolan ut information om t.ex. Grön Flagg, miljöredovisning, miljöplanen, aktuell miljökunskap och nya kurser. Deltagarna har möjlighet att delge varandra erfarenheter kring miljöarbete, gårdsprojekt och få stöd i olika frågor.

Vårtermin 2007		Hösttermin 2007	
Nätverk	Antal tillfällen	Nätverk	Antal tillfällen
Skolans miljögrupp	3 x 2,5 tim	Skolans miljögrupp	3 x 2,5 tim
Förskolans miljöombud	3 x 2 tim	Förskolans miljöombud	2 x 2 tim

Grön Flagg

Naturskolan informerar och stimulerar skolor och förskolor att arbeta med Grön Flagg. Det är Håll Sverige Rent som administrerar och utmärker skolor och förskolor i hela landet. Naturskolan informerar på nätverksträffar, planeringsdager och personalkonferenser. Dessutom betalar Naturskolan anmälningsavgiften på 500 kr till Håll Sverige Rent för de skolor och förskolor som anmäler sig.

GrönFlagg är ett minimiljöledningssystem där en miljögrupp bildas och bestämmer sig för fem mål som man vill arbeta för under minst ett halvår. Målen gäller fem olika teman; skog, energi, vatten, livsstil och hälsa och kretslopp. Efter godkänt arbete tilldelas skolan eller förskolan ett diplom och en flagga. Sen gäller det att sätta upp fem nya mål för att få behålla flaggan.

Breddals förskola hissade sin flagga december 2006. Sedan tidigare har Sunnerbyskolan fått utmärkelsen. Humlans förskola, Torö skola och Tallbackaskolan är andra som är anmälda och som nu arbetar mot sina mål.

Förskolornas och skolornas utemiljö

Förskolegårdsprojektet startades i början av 2001. Syftet med projektet är att utveckla förskolegårdarna inom Nynäshamns kommun så att de kan bidra till att barnen får nära naturupplevelser och ökad kunskap om ekologi, kretslopp, växter och djur. Vidare ska de fylla barnens behov av motorisk träning, lek, god hälsa, upptäckarglädje, kreativitet, lugn och ro mm. Initiativet till projektet har tagits av förskolornas miljöombud. Med tiden har även skolornas gårdar kommit med i projektet.

I Barn- och utbildningsnämndens **investeringsbudget** för 2003-2006 fanns skol- och förskolegårdsprojektet med som en post. Pengarna blev ett lyft för arbetet med gårdarna. Det började hända saker ute på förskolor och skolor. Under 2004 gjordes en dokumentation som beskriver vad som hänt under projektets gång.

Det nya **skol/förskolegårdsprojektet** tog vid där det förra projektet avslutades. Projekttiden är 2004-2006. Målet med projektet är att alla förskolor och skolor inom Nynäshamns kommun ska arbeta aktivt med att utveckla sina gårdar både kortsiktigt och på lång sikt. Under 2007 fanns det pengar kvar och skolor och förskolor fortsatte sitt arbete med att utveckla gårdarna. En dokumentation för projektet gjordes och finns att hämta på hemsidan www.nynashamn.se/natursko

Under året föddes också det nya folkhälsoprojektet SPRING (Skugga Pedagogik Rörelse I Natur- och Gårdsmiljö) som kommer att påbörjas 2008.

- Mats informerade Barn- och utbildningsnämnden 22/2 om lägesrapporten för skol- och förskolegårdsprojektet.
- Cecilia Boldemann föreläste om utemiljöns betydelse för barns hälsa i Gröndalsskolan aula 26 och 27/3. Det var förskolepersonal från Nynäshamns tätort som var målgrupp.
- Mats var på möte med Vanstaskolan och en från MSF 23/4 angående skolegården.
- Robert var på möte med Donald Roeck Hansen och Pelle på Torpängen 22/5 angående solskydd på förskolegårdar i Ösmo.
- Robert var med på Breddals gårdsfixardag 24/5 där den stora fågelholken skulle byggas som Naturskolan gjort ritning till.
- Mats var på möte med Rinkens förskola 28/5 angående deras utemiljö.
- Mats var på möte med Anna Ljungdell, Marie Lööv, Securitas, MSF 18/6 om säkerheten på våra skol- och förskolegårdar.
- Mats och Robert var på möte med Elisabeth på Segersängs förskola 11/9 och tittade på gården.
- Robert var på möte och rundvandring på Segersängs förskolas gård 9/10 tillsammans med Elisabeth Elfström, Cecilia Boldemann, Börje Söderlund, Hans Atterstam och Leif Källbrink.

Projekt

Hagmarksprojektet i Sunnerby har under året fortsatt. Syftet med projektet, som startade 1997, är att kombinera utomhuspedagogik med IT (datorer, digitalkamera, bildbehandling, multimedia). Eleverna i Sunnerby som har jobbat med projektet har varit mellan 6 och 9 år.

I projektet förenas IT, utomhuspedagogik och naturvård genom att studier och arbete är förlagt till Torps hage (Axels hage) som är 12,5 ha stort. Den ursprungliga floran och faunen i hagmarken är hotad på grund av igenväxning som i sin tur beror på att hävden upphörde när jordbruket moderniserades. Ett mål är att få tillbaka den ursprungliga hävdgynnade floran och faunen. Med hjälp

från bland annat tre rektorsområden, Landstingets miljövårdsfond och Nynäshamns kommuns miljövårdsfond har 98000 kr samlats in. Pengarna har använts till bland annat röjning och gärdesgårdsbygge.

Samarbetet med Svenska Naturskyddsföreningen fortsatte med bland annat röjning, fagning och ängsslåtter med lie in en mindre del av hagmarken.

Under växtsäsongen betade ca 25 får i hagen.

Information om projektet finns på www.nynashamn.se/ute-it/index

EU-projektet BSR Eagle

Under den Nordisk-Baltiska konferensen, som Nynäshamns Naturskola ansvarade för, på Härjarö i Sverige i juni 2001 startades ett nytt samarbete mellan naturskolor i Östersjöregionen. Då bildades en samarbetsgrupp av de länder som var mest intresserade.

Det har sedan utvecklats till ett EU-projekt med målet att främja naturskoleverksamhet och **hållbar utveckling i länderna runt Östersjön**.

Mats var på möte med de svenska partners som var med i projektet 20/3. Som avslutning på hela projektet som pågick vt 2004 till vt 2007 hölls en stor slutkonferens i Estland 9-10/5. Information om projektet finns på www.nynashamn.se/natursko under rubriken projekt.

Miljö- och hälsoplan

Planen gällde till och med 2006. I augusti 2008 kommer det nya Agenda 21-programmet vara klart och då först kan arbetet med en ny plan för Barn- och utbildningsförvaltningen påbörjas.

Miljöredovisning

Enkäterna med frågor om miljö- och hälsoarbete inom BUF som skickades ut i december 2006 sammanställdes av Naturskolan i januari 2007. Miljöredovisningen är en uppföljning av miljö- och hälsoplanens fem mål. Förutom enkätsvar från Agenda 21-ansvariga inom skola, förskola och övriga inom BUF sammanställs också enkätsvar från elever och föräldrar i årskurs 5 och 8 samt från föräldrar med barn i förskolan. Statistik, t.ex. elförbrukning och sophämtning, hämtas från de olika befintliga ekonomiska systemen inom förvaltningen för att vid planperiodens slut kunna jämföras och ge en bild av om målen uppfyllts.

Lärande för Hållbar utveckling

Elisabeth Brömster föreläste om hållbar utveckling för hela kostenheten 15/2, sarskoleenheten 15/3.

Ute är inne, den stora konferensen

Naturskolan är med i "Utenavet" nationellt nätverk för främjande av utomhuspedagogik. Övriga organisationer är Friluftsförbundet, Centrum för miljö och utomhuspedagogik Linköpings universitet, NCF, Skogen i skolan, Movium, Ljungbergsfonden. Mats var på möte med Navet 29/5, 16/8, 13/9, 18/12.

Utenavet organiserade konferensen "Ute är inne" i Linköping 1-2 oktober. Det var så många som anmälde sig så vi var tvungna att sätta stopp vid 1200 kursdeltagare. Vi hade 40 workshops per dag och allt var utomhus. Utenavet kommer att arrangera liknande konferens 2009.

Resan till Slovenien

Våren 2008 fick Naturskolan en inbjudan att åka till Slovenien och utbilda landets naturskolepersonal. Vi var tre naturskolor från Sverige; Nynäshamn, Södertälje, Solna. Syftet med utbildningen var att visa hur man praktiskt arbetar med utomhuspedagogik och integrerar olika ämnen.

Nynäshamn hade workshop kring ute-matematik och forntida tekniker. Forntida tekniker visar hur man kan arbeta med teknik och Sveriges historia utomhus. Slovenien har statliga Naturskolor där 2 st No-lärare och 2 idrottslärare arbetar. Varje klass i landet ska besöka någon naturskola en vecka per år. Målet med utbildningen är att få naturskolorna i Slovenien att integrera arbetet mellan No och Idrott.

Mats Wejdmark i Slovenien iförd stenålderskläder under temat forntida teknik. På samma sätt arbetar vi med alla årskurs 3:or i kommunen varje vår.

Publicerat 2007

- Boken "Leka och lära matematik ute" som Nynäshamns Naturskola gjort tillsammans med Uppsala och Falu Naturskolor släpptes i december.
- Artiklar om gårdsmiljöer i skriften "Rum för utelek". Specialnummer av Förskoletidningen. Reportage från Breddals, Hallängens och Backluras förskolor och om skol- och förskolegårdsprojektet i Nynäshamn.

Naturskolans hemsidor

Den officiella

Under hela året har bilder från klassernas besök här på Naturskolan lagts ut på hemsidan under förutsättning att medgivande funnits från föräldrarna. Oftast har de redan samma kväll kunnat gå ut på nätet och sett vad deras barn gjort under dagen. **Den pedagogiska idén** med detta är att föräldrarna ska ställa frågor och locka barnen att berätta om dagen. Att berätta om nyvunna kunskaper är det bästa sättet för en elev att fördjupa sina kunskaper. På hemsidan finns också bl.a. skolornas och förskolornas checklista. För att inte ge bort dokument som dessa, utan att få någon respons, krypteras materialet. Eftersom det är ett stort arbete som lagts ner vid utvecklingen av checklistan vill vi helst ha personlig kontakt med dom som får materialet. Detta för att vi ska kunna få respons, synpunkter och utvärdering i gengäld.

Under året har Naturskolan **utökat material på den internationella delen av hemsidan**. På den engelska sidan ligger texter och material översatta till engelska. Tanken är att goda pedagogiska idéer med inriktning på hållbar utveckling ska spridas till länder runt Östersjön.

www.nynashamn.se/natursko

Den inofficiella (interna)

Naturskolan har ytterligare en sida som ligger utlagd på Barn- och utbildningsförvaltningens interna system **First Class** och riktar sig till lärare och förskolepersonal inom Nynäshamns Ekokommun. Kodning görs för hand och sköts av Naturskolan. Sidan skall serva skolor och förskolor med schema, handledningar och annan information som behövs exempelvis innan ett besök på Naturskolan. Hemsidan ska kunna ses som en **resurs** för skolornas och förskolornas NO-verksamhet. Miljövinsten ligger i att istället för att göra stora utskick av papper kommer allt material alltid att finnas tillgängligt på First Class. Sidan nås genom att i adresskatalogen söka efter Naturskolan och dubbelklicka för presentation där länk till sidan ligger eller gå in på "info Naturskolan".

Nyhetsbrevet Nötväckan

Varje termin kommer nyhetsbrevet Nötväckan ut. Den läggs ut på den officiella hemsidan och skickas ut på First Class där alla som går in på "info Naturskolan" kan ladda hem det. I Nötväckan presenteras senaste nytt.

Folder

Under 2002 togs en folder i A5-format fram. Syftet var att sprida kunskap om vad Naturskolan gör och varför. Informationen riktar sig till lärare, förskolepersonal, elever, föräldrar, allmänheten, politiker samt naturskolor och kommuner utanför Nynäshamn. Foldern har nu utvecklats till att bli en temafolder. Varje år beskrivs kort hur man på ett enkelt sätt kan bidra till miljöarbetet. Tema energi 2003 och handla miljövänligt 2004. Syftet är alltså att sprida kunskaper om enkla åtgärder för en hållbar utveckling, d.v.s. ett traditionellt **Agenda 21-arbete**. Under 2005 gjordes foldern i samarbete med VA-förvaltningen eftersom temat var vatten och avlopp. Under 2006 och vt 2007 var temat mat. Foldern delas ut till alla elever som kommer till Naturskolan.

Övriga möten

- Robert var på möte 10/1 med kokerskan på Breddal, en förälder och en representant från KRAV. Mötet var en informationsträff om vilka kriterier som ska uppfyllas för att en förskola ska bli KRAV-certifierad.
- Mats och Robert var på möte med Ann Marie Lidmark 16/1 angående folkhälsoprojekt.
- Robert var på möte med Carl Henrik Timan och Maude, Monika och Ingegerd på kostenheten. Mötet gällde ekonomi i samband med KRAV-certifiering av förskolor.
- Mats och Robert var på möte med Agenda 21-samordnare Jeanette angående en miljökalender.
- Mats och Robert var på möte med utemattgruppen i Uppsala 1/2, 19/4 angående nya utemattboken för förskolan.
- Mats var på möte med Naturskoleföreningens styrelse 2/2 i Nyköping, bland annat angående den stora konferensen i Linköping till hösten.
- Mats var på möte med Viaskolans ledning 6/2 angående Grön Flagg.
- Robert var på möte med montessoriskolan Binomen 14/1 angående deras möjlighet att komma på besök som alla andra klasser.
- Mats var på möte 18/4 med Ljungbergsfonden bland annat angående vår bok och marknadsföring via hemsidan www.utomhuspedagogik.se
- Mats och Robert var på möte med Sofia Kvist och Cecilia Boldemann 1/6 angående projektet SPRING och ytterligare ett möte med S Kvist och AM Lidmark om SPRING-projektet 12/9
- Mats var på möte med Sunnerbyskolans hagmarksgrupp 13/9 om det pågående restaureringsprojektet i Torps hage.
- Mats och Robert var på möte med filmföretaget Prospericon 12/6, 14/9 angående filmer om utomhuspedagogik som ska produceras med stöd av Ljungbergsfonden.
- Mats var på Viaskolans miljögrupp 20/9
- Mats höll informationsmöten om Grön Flagg med Humlans förskola 14/3, Vanstaskolan (1-5) 10/10, Vansta (6-9) 12/10 och Viaskolan 4/12.
- Robert var på möte med folkhälsogruppen 9/11 angående de olika pågående projekten.
- Mats och Robert var på det första inledande mötet med närverket för utesvenska 15/10.
- Mats och Robert hade möte med Margus Kiiman 24/10 angående utomhuspedagogik och IT.
- Mats och Robert hade möte med Kjell Stokki och Börje Söderlund 10/12 angående skrapplockardagarna v 17.
- Mats hade möte med Kalle Lindeborg från Naturskoleföreningen 11/12 angående utbildningsdagar i Earth Education.
- Mats och Robert har haft flera möten (bl.a. 26/11) med Karim som med stöd av Arbetsförmedlingen ska göra om Naturskolans hemsida för att den ska bli mer användarvänlig både för Naturskolan och de som går in på hemsidan.

Övriga besök

- Familjecentralen (Öppna förskolan) i Ösmo var på besök på Naturskolan 8/10. Barnen visades runt bland de olika terrarierna och de grillade vid lägerelden utanför.
- Breddals förskola gick Naturskolans Vilsestig 19/4, Raketten 18/9,
- 20 personer från Finland var på studiebesök 8/3 och fick bland annat se hur vi arbetar med tema elden för årskurs 5.
- Företaget Natur- och miljöpärmarna var på besök 16/3 och fick en inblick i vår verksamhet.
- Segersängs förskola var på besök 20/4 för att titta på Naturskolans djur och grilla vid lägerplatsen.
- Elever från Bernadottsgymnasiet använde Naturskolan som forskningsstation 14/5 och 19/10 för deras studier av vattendjur i dammarna på Körunda golfbana.
- Gymnasiesär använde Naturskolan för sin verksamhet under v 34 och 35.
- En klass från Finland hade lägerskola på Naturskolan 5/9

- Nynäshamns Energi hade en eftermiddag på Naturskolan 6/9 där de fick testa olika utomhusaktiviteter i tävlingsform.
- 6A på Svandammsskolan hade lägerskola på Naturskolan 18/10.

Terrarieutställning

Naturskolan har en *permanent terrarieutställning* och hyser ett antal olika djur i syfte att visa hur man kan pedagogiskt använda dessa för att resonera med elever vad olika djur kräver för att överleva och för att synliggöra ekologiska problem. Att sköta och odla djur har också ett stort värde för att utveckla den empatiska förmågan hos barn. Djuren har också en avdramatiserande effekt då många barn bär på en rädsla för till exempel ormar, spindlar och kackerlackor.

På Naturskolan finns ormar, ödlor, dödskallekackerlackor, syrsor, vandrande pinnar, fågelspindel mm. De klasser, lärare eller förskolepersonal som vill komma på studiebesök får göra det och de som vill påbörja en odling får ta med sig djur från Naturskolan. Naturskolan har också skrivit ett eget *handledningshäfte* (ht 2000) för lärare och förskolepersonal som finns att köpa hos ett läromedelsförlag. För skolor och förskolor i Nynäshamns kommun kan den hämtas gratis på interna hemsidan på First Class.

Fortbildning och konferenser

- Mats och Robert var på två inspirationsdagar i Uppsala om Carl von Linné 23-24/1.
- Mats representerade Naturskolan och visade utematteboken på matematikbieten i Stockholm lördagen 27/1.
- Robert var på seminarium på Vågen om folkhälsa och fetma 8/2.
- Mats och Robert var på Naturskoleföreningens årliga fortbildningsdagar och årsmöte 21-23/3. Detta år arrangerades det av Umeå Naturskola.
- Robert var på konferens anordnad av Myndigheten för Skolutveckling 22-23/10 angående utmärkelsen "skola för hållbar utveckling".

Fastighet och inventarier

Renovering av toaletten genomfördes under sommaren som en följd av kritik från lärare och elever.

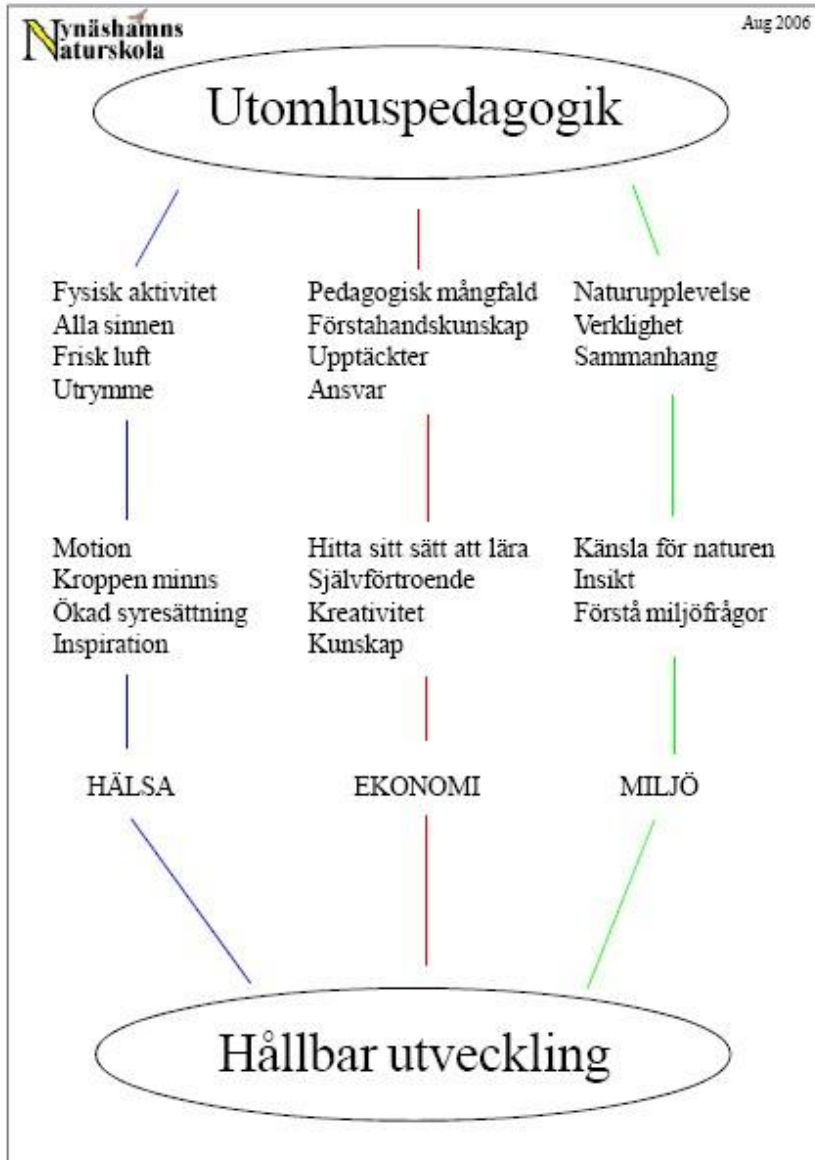
Husets *underhåll* och städning sköts av Naturskolan. Under sommarlovet måste Naturskolans olika djur ges mat och vatten två gånger i veckan.

Under våren höggs ved för ett års förbrukning och lades in i källaren. Veden används till kurser och klassteman.

Huset hyrs på vardagkvällar och ett stort antal helger av Ösmo Scoutkår som har omfattande verksamhet i huset och i omgivningarna.

*Badrummet i juni 2007.
Gjutjärnsbadkaret avlägsnades
efter hårt slit av hantverkarna.*

En schematisk bild över hur vi ser på kopplingen mellan utomhuspedagogik och hållbar utveckling. Den togs fram i samband med miljöminister Lena Sommestads besök ht 06.

Nynäshamns Naturskola 2008-01-30

Mats Wejdmarek och Robert Lättman

Postadress Nynäshamns kommun Viaskolan, Naturskolan 149 81 Nynäshamn	Besöksadress Sjöudden Slutet på Storeksvägen Ösmo	Fax 08 520 38590	Tel/Mobil Mats 08 520 73709 Robert 08 520 73708	E-post mats.wejdmarek@naturskolan.pp.se robert.lattman@naturskolan.pp.se
Hemsida www.nynashamn.se/natursko				